

PRETERITUM ELLER PRESENS PERFEKTUM?

Preteritum og presens perfektum er de vanligste formene når vi skriver om noe i fortida, og konteksten bestemmer hvilken form vi må bruke.

Definert tid

Vi bruker preteritum når vi snakker om noe som skjedde på et definert tidspunkt.

Jeg var i Italia i 2008.
Han flyttet til Oslo for ei uke siden.

Vi trenger ikke å si tidspunktet i hver setning. Konteksten kan også fortelle oss om tidspunktet:

Henrik var i Italia i 2008. Da besøkte han Roma. Der så han Colosseum.

Her vet vi når Henrik besøkte Roma og Colosseum: i 2008. Derfor bruker vi preteritum.

Tidsdefinisjonen er ikke alltid klar. Noen ganger kan et sted eller en situasjon være en tidsdefinisjon:

Martin har bodd i USA. Han jobbet i en bank der.

I dette eksempelet vet vi ikke når Martin bodde i USA. Derfor har vi presens perfektum i den første setningen. Men vi vet når han jobbet i en bank. "Der" forteller oss at det var da han bodde i USA. Derfor bruker vi preteritum i den andre setningen.

Ikke definert tid

Vi bruker presens perfektum når vi ikke har et definert tidspunkt, eller når tidspunktet ikke er relevant.

Jeg har lest "Hamlet".
Hun har danset tango.

Her fokuserer vi ikke på tida, men på aktivitetene.

Definert tid som inkluderer nå

Når vi har en tidsdefinisjon som inkluderer nå, bruker vi presens perfektum.

I dag har jeg gjort mye.
Har du vært på ferie i år?
Det har vært veldig pent vær den siste uka.

Før og nå

Vi bruker også presens perfektum om noe i fortida som vi gjør fremdeles.

Jeg har bodd i Norge i tre år (og jeg bor her nå).
Nå har jeg ventet lenge på deg.
Hvor lenge har du vært gift?
Hun har allerede sovet i en time.

Når og da

Vi bruker preteritum i spørsmål med *når* om fortid og i leddsetninger med *da*.

Når flyttet du til Norge?
Martin jobbet i en bank da han bodde i USA.